

Internetconsultatie *Wet regulering sekswerk 2023*

Inzender: Midhold B.V.

Geadresseerde: Ministerie van Justitie en Veiligheid

Betreft: Reactie op voorgestelde *Wet regulering sekswerk* en de recente nota van wijziging 2023

Datum: Donderdag 16 maart 2023

In het kader van de eerdere internet consultatie, periode half oktober 2019 – half december 2019, hebben wij reeds een uitgebreide zienswijze ingediend. Onze eerdere zienswijze was en is gericht tegen de kern van het wetsvoorstel, te weten: een landelijke vergunningsplicht en de registratie van sekswerkers met een verleende vergunning of een geweigerde vergunning in een landelijk register. Naar zeggen van het kabinet hebben deze vergunningsplicht en registratie als doel om misstanden in de prostitutiebranche tegen te gaan. In onze eerdere zienswijze uit 2019 hebben wij *en detail* uitgelegd waarom het wetsvoorstel geen enkele bijdrage levert aan dat op zich zelf goede doel. Ook hebben wij destijds toegelicht dat de beoogde nieuwe wet juist een averechts effect gaat hebben. Daar hebben wij onze bezorgdheid over uitgesproken en toegelicht.

Onze zienswijze stond destijds (en staat nog steeds) bepaald niet op zich zelf. Immers, na de sluiting half december 2019 van de eerdere consultatieronde is wel gebleken dat onze opvattingen (en zorgen) in brede maatschappelijke kring werden gedeeld. Dat volgt uit een groot aantal van de destijds maar liefst 350 ingediende overige zienswijzen. Wij gaan hier niet en detail herhalen wat wij allemaal naar voren hebben gebracht in onze eerdere zienswijze.

Wel willen wij er in deze nieuwe consultatieronde 2023 aandacht op vestigen dat het kabinet aan alle zienswijzen uit de eerdere consultatieronde van 2019 voorbij is gegaan, zonder daar een inhoudelijke onderbouwing voor te geven. Dit terwijl vanuit maatschappelijke kring gemotiveerd naar voren is gebracht dat het wetsvoorstel onwenselijke gevolgen heeft en verhoogde risico's voor de doelgroep met zich brengt.

Na de sluiting van de consultatieronde 2019 heeft ook de Raad van State advies uitgebracht over het wetsvoorstel. In deze nieuwe consultatieronde 2023 willen wij de focus leggen op dat advies, er onze verbazing over uiten dat het kabinet – wederom zonder duidelijke redenen – zelfs aan dat advies voorbij is gegaan, erop wijzen hoe het kabinet zichzelf daarbij tegenspreekt en duidelijk maken dat het kabinet zaken soms anders presenteert dan ze zijn door kritiek af te zwakken en het belang van een tweetal vrij ondergeschikte wijzigingen op het wetsvoorstel ten onrechte uit te vergroten. Wij wijzen er alvast op dat de Raad van State het kabinet geadviseerd heeft om met de vergunningsplicht en het prostitutieregister te stoppen.

In onze afsluitende opmerkingen concluderen wij dat het wetsvoorstel achterhaald is en er geen redelijk denkend politicus kan zijn, die tegen alle eerdere en ook recentere voortschrijdende inzichten in, met het plan voor een vergunningsplicht en prostitutieregister door wil gaan.

Eerdere consultatieronde 2019

1. Zoals gezegd, in de consultatieronde van 2019 zijn maar liefst 350 zienswijzen ingediend. Een groot deel daarvan was erg kritisch op de vergunningsplicht en het prostitutieregister. In hoofdstuk 10 van de nieuwe Memorie van Toelichting heeft het kabinet ook de zienswijzen van de tegenstanders van de vergunningsplicht en het prostitutieregister samengevat. Wij citeren daaruit (citaten):

Ook is in de consultatie-inbreng te lezen dat verwacht wordt dat het wetsvoorstel het tegenovergestelde effect bereikt van wat het beoogt: in veel reactie van onder meer de branche (sekswerkers, exploitanten, klanten), de wetenschap (bijv. SekswerkExpertise) en een groot deel van de zorgorganisaties (bijv. GGD, Soa Aids Nederland), is te lezen dat men verwacht dat er juist minder zicht zal komen op de branche en daarmee meer risico op geweld, mensenhandel en andere misstanden.

Deze respondenten geven aan te verwachten dat veel prostituees de prostitutievergunning niet zullen willen of durven aanvragen en dat het nader reguleren van de branche met een prostitutievergunning daarom twee neveneffecten heeft: het zorgt voor een toename van het aantal sekswerkers in de illegaliteit met de bijbehorende risico's op geweld en uitbuiting, en het zorgt voor stigmatisering en beperking van de werkmogelijkheden en sociale positie van degenen die bewust voor dit werk kiezen. Beide neveneffecten leiden tot een groter risico op misstanden zoals uitbuiting en geweld.

2. In de samenvatting zelf van het kabinet, hoewel erg kort en onvolledig, kunnen wij ons op zich wel vinden. De reden waarom het kabinet ondanks alle bezwaren toch een vergunningsplicht en prostitutieregister na wil blijven streven is echter inhoudsloos. Zie onder citaat van wat het kabinet als enige reden daarvoor geeft:

Het kabinet heeft begrip voor voornoemde kritische aandachtspunten en verwachtingen, maar blijft van mening dat de prostitutievergunning een noodzakelijke voorwaarde is om meer zicht te krijgen op de gehele branche en zo misstanden te voorkomen en tegen te gaan,...

3. In gewoon Nederlands zegt het kabinet hier dus eigenlijk:

“we snappen wat u zegt, maar wij blijven bij ons standpunt, omdat wij bij ons standpunt blijven.”

4. Wij zijn hier verbaast over, juist omdat het kabinet geen onderbouwde en overtuigende reden geeft.

Advies Raad van State

5. De regering is verplicht de Raad van State om advies te vragen over onder andere alle wetsvoorstellen. Zoals gezegd, de Raad van State heeft inmiddels advies uitgebracht over de Wrs. De Raad van State let er voor zijn advies ook op of een wetsvoorstel zich wel verdraagt met elementaire rechtsbeginselen en of een wetsvoorstel niet in strijd is met een andere wet. Het verkrijgen van advies van de Raad van State is dus een wezenlijk onderdeel van het

wetgevingsproces. Hoewel het advies van de Raad van State niet bindend is, is het natuurlijk wel zwaarwegend. De regering moet op het advies reageren met een zogenoemd Nader rapport. Omdat het advies van de Raad van State zo zwaarwegend is, moet de regering met goede argumenten komen als zij het advies niet op alle punten volgt.

6. Het advies van de Raad van State is buitengewoon kritisch, onder andere op het punt van de verplichte prostitutievergunning en het prostitutieregister. De Raad van State gelooft niet in de effectiviteit van deze maatregelen. De Raad van State heeft ook uit oogpunt van het fundamentele recht op privé leven en schending van privacy wetgeving ernstige bezwaren tegen de vergunningsplicht en het prostitutieregister. Ook het vergunningsgesprek met als inzet dat twee gemeenteambtenaren de mate van zelfredzaamheid van een aanvrager gaan beoordelen is naar het oordeel van de Raad van State een slecht idee. De Raad van State komt dan ook tot het advies aan het kabinet om de vergunningsplicht en het prostitutieregister volledig uit het wetsvoorstel te schrappen.
7. Het een en ander wordt duidelijk en zorgvuldig door de Raad van State geformuleerd in een grondig, vaak op onderzoek en documentatie gebaseerd advies. Aan de hand van enkele citaten uit het Raad van State-advies laten wij per onderwerp zien hoe de Raad van State het een en ander ziet. Daarbij zullen wij hier en daar ook een opmerking plaatsen.

De Raad van State: over de effectiviteit van een vergunningstelsel prostitutie

8. De Raad van State zegt hier onder andere het volgende over:

Het vergunningstelsel zal echter naar verwachting een hoge drempel vormen om dit beroep legaal uit te oefenen. Het is daarom zeer aannemelijk dat sommige mensen zullen afzien van de aanvraag van een prostitutievergunning. Daarbij kunnen angst voor verlies van privacy door registratie van gegevens, wantrouwen jegens de overheid of onzekerheid niet aan de voorwaarden voor vergunningverlening te voldoen een rol spelen.

9. Uit de internetconsultatie 2019 en die van 2023 tot nu toe, blijkt dat deze opvatting ook in brede maatschappelijke kring gedragen wordt, waaronder alle sekswerkers zelf. Vervolgens slaat de Raad van State de spijker wederom op zijn kop en schrijft:

Het grote risico bestaat dat zij, maar ook prostituees wier vergunningaanvraag is geweigerd, desalniettemin hun werkzaamheden zullen voortzetten en zich daarbij juist aan het zicht van de overheid zullen (trachten te) onttrekken. (...)

10. De Raad van State onderbouwt haar zorg over dit risico mede op ervaringen in Duitsland met een vergelijkbare vergunningsplicht en waar dit risico zich ook echt verwezenlijkt heeft:

Dit risico heeft zich in Duitsland ook verwezenlijkt. Uit recent onderzoek in Duitsland is gebleken dat twee jaar na de inwerkingtreding van de Prostituiertenschutzgesetz, waarin een soortgelijk stelsel is opgenomen, bijna 83% van de sekswerkers zich niet heeft geregistreerd en daarmee juist in de illegaliteit is beland, terwijl zij voorheen legaal werkten. (...)

De onderzoekers concluderen dat er gerede twijfel is of de wet ooit in staat zal zijn haar oorspronkelijke doelstelling, het beter beschermen van degenen die in de prostitutie

werken, hun zelfbeschikkingsrecht versterken en het bestrijden van om criminaliteit in de prostitutie zoals mensenhandel, geweld en uitbuiting, waar te maken.

11. Het risico waar ook de Raad van State zo voor vreest is dus iets wat echt gebeurd is in Duitsland en voor Nederland ligt dan juist voor de hand om daar een les uit te trekken en niet dezelfde fout te maken.

De Raad van State: over recht op privéleven en schending privacy wetgeving

12. De redenen waarom de Raad van State de vergunningsplicht en het prostitutieregister ook uit oogpunt van privacy wetgeving niet ziet zitten worden eveneens helder door haar geformuleerd, en de Raad van State beoordeelt daarbij ook de juridische kant ervan. Zie hier wat de Raad van State – ook wel aangeduid als ‘de Afdeling’ - ervan vindt:

De Afdeling wijst erop dat juist de registratie en de daarmee samenhangende vergunningplicht een stigmatiserende werking kunnen hebben voor prostituees, waarvan zij verdere nadelige gevolgen kunnen ondervinden. De vergunningplicht en registratie zijn daarmee naar het oordeel van de Afdeling tevens een inbreuk op het recht op respect voor het privéleven. (...)

De vergunningplicht zoals voorgesteld en de opname van gegevens van de betrokken prostituee in het register moeten, vanwege de inbreuk op de genoemde grondrechten en vanwege de AVG, noodzakelijk zijn voor de bestrijding van misstanden in de prostitutiebranche.

13. De Raad van State zegt hier dus dat het op déze wijze inbreuk maken op het privéleven van sekswerkers juridisch gezien uitsluitend is toegestaan als komt vast te staan dat dit ook écht noodzakelijk is om misstanden te bestrijden. De Raad van State legt vervolgens nogmaals uit dat deze noodzaak dus ontbreekt:

De Afdeling heeft ernstige twijfels of met de vergunningplicht en het landelijk register van prostitutievergunningen het doel kan worden bereikt de misstanden in de prostitutie te bestrijden. Van de evenredigheid van het vergunningstelsel met het nagestreefde doel is dan ook niet voldoende gebleken.

14. Dat betekent dus dat niemand minder dan de Raad van State (ook) vindt dat de prostitutievergunning en de registratie daarvan in strijd zijn met de grondrechten van sekswerkers. Bij de Wrs gaat het op dit punt dan ook om onrechtmatige wetgeving en kan daarom – ook bij de rechter – geen stand houden.

De Raad van State: over het vergunningsgesprek

15. Het vergunningsgesprek is ook volgens de Raad van State een slecht idee. De Raad van State wijst er onder andere op dat uit onderzoek is gebleken dat:

het buitengewoon lastig is om signalen van mensenhandel en andere vormen van uitbuiting te herkennen, zelfs voor professionals.

16. Aan de hand van de contratering dat het twijfelachtig is of twee gemeenteambtenaren daar dan wel toe in staat zouden zijn, overweegt de Raad van State:

De aanvrager die vrijwillig kiest voor de prostitutie zal haar best doen om zelfredzaam te lijken, omdat zij anders geen vergunning krijgt en het werk dan ook niet legaal kan verrichten. De aanvrager die wordt gedwongen het werk te verrichten, zal ook haar best doen zelfredzaam te lijken en zal de op haar uitgeoefende dwang trachten te verhullen. Zij zal immers proberen te voorkomen dat haar een vergunning wordt geweigerd en zij daardoor problemen krijgt met degene die haar dwingt in de prostitutie te werken.

17. Ook in de internetconsultatie is dit door vele respondenten naar voren gebracht. Vooral dat laatste - een prostituee die onder dwang probeert te voorkomen dat haar een vergunning wordt geweigerd uit vrees voor represailles van degene die haar tot prostitutie dwingt – moet voor de persoon in kwestie buitengewoon beangstigend zijn.

Conclusie van de Raad van State

18. Ook de conclusie van de Raad van State laat niet aan duidelijkheid te wensen over:

Zoals hiervoor aan de orde is geweest, heeft de Afdeling evenwel ernstige twijfels bij de effectiviteit van de prostitutievergunning zoals in de Wrs is voorgesteld. Gevreesd moet worden dat het voorgestelde vergunningstelsel er toe zal leiden dat de illegale prostitutie toeneemt, waardoor ook de kans op misstanden toeneemt omdat de prostitutie daarmee uit het zicht verdwijnt. Het wetsvoorstel zal naar verwachting om die reden op dit punt contraproductief zijn.

19. En het advies van de Raad van State aan de regering luidt dan ook om:

het vergunningstelsel voor prostituees zoals dat is voorgesteld, te schrappen.

Inhoudsloze reactie van het kabinet op het advies van de Raad van State

20. Zoals toegelicht, een advies van de Raad van State over een wetsvoorstel is zwaarwegend. Bindend is het niet, maar wijkt het kabinet ervan af, dan moet het kabinet daar wel goede redenen voor geven. Dat geldt natuurlijk des te sterker indien de Raad van State zo veel kritiek heeft als hier aan de orde en zelfs adviseert om de kern van het wetsvoorstel volledig uit het wetsvoorstel te schrappen.

21. Het kabinet heeft door middel van een zogenoemde Nadere reactie gereageerd op het Raad van State-advies. Wat ons opvalt is dat het kabinet steeds zegt de kritiek en de zorgen van de Raad van State weliswaar te begrijpen of te onderkennen, maar toch blijft vasthouden aan haar eerdere eigen standpunten en verwachtingen. In plaats van het geven van een onderbouwde reden daarvoor, valt ons op dat het kabinet in herhaling blijft vallen en eigenlijk helemaal niet met iets nieuws komt.

22. Een voorbeeld. In reactie op het Raad van State-advies schrijft het kabinet:

dat zij bewust is van het feit dat de meningen over de effectiviteit van de vergunningplicht voor prostituees uiteenlopen, maar blijft van mening dat de prostitutievergunning een noodzakelijke voorwaarde is om meer zicht te krijgen op de gehele branche en zo misstanden te voorkomen en tegen te gaan (...)

23. Het kabinet legt niet uit waarom zij bij haar mening blijft. Wij denken dat dit wel van een kabinet mag worden verwacht. Nog een voorbeeld is dat het kabinet zegt te onderkennen:

dat er een risico bestaat dat een deel van de prostituees om uiteenlopende redenen geen vergunning aan zal vragen, en dat mogelijk een deel hiervan illegaal blijft werken.

Desalniettemin verwacht het kabinet dat een groter deel de vergunning juist wel aan zal vragen en op deze manier beter in beeld komt dan nu het geval is. Daarmee ontstaat beter zicht op de branche.

24. Ook deze “verwachting” wordt niet gemotiveerd en is evenmin onderzocht door het kabinet. Dit terwijl deze verwachting van het kabinet niet strookt met de grondige, juist wel op onderzoek (onder andere uit Duitsland) gebaseerde, analyse van de Raad van State.

25. Dat het kabinet steeds hetzelfde punt blijft maken zonder oog te hebben voor wat een ander ervan vindt is ook de Raad van State opgevallen, nog voordat zij haar advies uitbracht. De Raad van State zegt daar het volgende over in haar advies:

Daarmee gaat de regering voorbij aan het hiervoor en in de consultatie uitgebreid beschreven risico dat prostituees zich aan registratie zullen onttrekken en hun werkzaamheden in de illegaliteit voort zullen zetten, daarmee (verder) uit het zicht zullen verdwijnen en het wetsvoorstel op dat punt het tegenovergestelde bereikt van wat het beoogt.

26. De Raad van State wijst de regering erop dat zij ook in het verleden geprobeerd heeft om een wettelijke registratieplicht voor prostituees in het leven te roepen, maar dat dat destijds mislukt is, juist omdat het nut ervan destijds niet kon worden aangetoond en er ook toen twijfels bestonden over de vraag of een dergelijk register juridisch gezien überhaupt was toegestaan. De Raad van State vraagt zich vervolgens af waarom dat nu ineens anders is en stelt vast dat een toelichting van het kabinet daarover ontbreekt. Het is te lezen in het advies van de Raad van State en voor het leesgemak hebben wij de betreffende passage hieronder als citaat op genomen:

Overigens merkt de Afdeling nog op dat, zoals hiervoor reeds is vermeld, een eerder voorstel voor een registratieplicht voor prostituees is ingetrokken. Het nut van het register was onbewezen en er bestonden twijfels over de juridische houdbaarheid van een dergelijk register. De vraag rijst waarom de bezwaren die destijds hebben geleid tot intrekking van de registratieplicht voor prostituees nu niet meer valide zijn. De Afdeling heeft een beschouwing daarover in de toelichting gemist.

27. Daarmee zegt ook de Raad van State dus in feite dat het kabinet nalaat om voor haar herhaalde standpunten en verwachtingen een onderbouwde toelichting en valide redenen te geven.

Het kabinet spreekt zichzelf tegen

28. Bovendien spreekt het kabinet zich zelf tegen met de stelling dat zij verwacht dat “een groter deel de vergunning juist wel aan zal vragen”. In de toelichting op de Nota van wijziging schrijft het kabinet namelijk zelf dat er naar schatting 27.000 mensen werkzaam zijn als prostituee in

Nederland, maar het aantal prostituees dat een vergunning zal gaan aanvragen door haar wordt ingeschat op (slechts) 10.000. Dat betekent dus dat de overgrote meerderheid – maar liefst 17.000 van de 27.000 prostituees – juist geen vergunning zal gaan aanvragen en dus juist uit het zicht van de overheid zal verdwijnen.

29. Het kabinet spreekt zich ook tegen waar het gaat om advertentieplatforms en het belang daarvan voor zicht op de prostitutiebranche. Het kabinet zegt namelijk te vinden dat het van belang is dat advertentieplatforms blijven bestaan als belangrijke vindplaats van prostituees en dus zicht op de branche. In de Memorie van Toelichting, op pagina 27, wordt het als volgt verwoord:

Het is van belang dat advertentieplatforms (digitaal en gedrukt) waar prostituees en bedrijven hun diensten kunnen aanbieden, blijven bestaan, omdat ze een belangrijke vindplaats vormen voor met name zelfstandig werkende prostituees.

30. Maar, verderop, op pagina 51 van de Memorie van Toelichting, zegt het kabinet tegelijkertijd dat elke prostituee in advertenties het nummer van haar vergunning moet opnemen. Dat betekent dus dat alle door het kabinet geschatte 17.000 prostituees die geen vergunning gaan aanvragen niet meer mogen adverteren op advertentieplatforms en dat die – inmiddels illegaal geworden – prostituees niet meer op die advertentieplatforms te vinden zijn.

31. Het gevolg is dat advertentieplatforms voor vergunde prostituees als minderheid een belangrijke vindplaats blijven vormen, maar dat illegaal geworden prostituees als meerderheid, net als in Duitsland, uit het zicht verdwijnen en bloot komen te staan aan vergrote risico's op uitbuiting en geweld.

Het kabinet doet zaken anders voor dan ze zijn

32. In de relevante stukken, zoals Nadere Reactie, Memorie van Toelichting en Toelichting Nota van wijziging presenteert het kabinet zaken soms anders dan dat ze zijn en daarmee wordt door het kabinet een niet altijd even goed beeld geschetst van de forse kritiek van de Raad van State.

33. Een voorbeeld daarvan is dat het kabinet in een van de stukken schrijft dat het kabinet heeft geconstateerd dat de Raad van State :

bij een deel van de in het wetsvoorstel opgenomen maatregelen niet overtuigd is van de effectiviteit.

34. Het klopt dat de Raad van State niet overtuigd is van de effectiviteit van de maatregelen. Maar, de Raad van State gaat veel en veel verder dan dat. Immers, in het advies staat letterlijk dat de Raad van State juist “*ernstige twijfels*” heeft over de effectiviteit en dat zij juist vreest dat:

het voorgestelde vergunningstelsel er toe zal leiden dat de illegale prostitutie toeneemt, waardoor ook de kans op misstanden toeneemt omdat de prostitutie daarmee uit het zicht verdwijnt. Het wetsvoorstel zal naar verwachting om die reden op dit punt contraproductief zijn.

35. Door het zo te brengen dat de Raad van State “niet overtuigd” zou zijn van de effectiviteit van de maatregelen, wordt de kritiek van de Raad van State afgezwakt en daarmee wordt tekort gedaan aan de ernstige zorgen van (ook) de Raad van State over de kern van het wetsvoorstel.
36. Ook de eerste pagina van de toelichting op de Nota van wijziging is een voorbeeld van onjuiste beeldvorming. Het wordt door het kabinet zo gepresenteerd dat het lijkt alsof de kritiek van de Raad van State juist door het kabinet ter harte is genomen. Wij citeren uit de Nota van wijziging, waarin de lezer ervan als volgt wordt geïnformeerd:

We voeren de Wet Regulering Sekswork in die in de kern bestaat uit een landelijke vergunningplicht en een landelijk register. Daarbij doen we recht aan de reactie van de Raad van State op het wetsvoorstel op het punt van het vergunningsgesprek (...)

We schrappen de bestuurlijke boete voor sekswerkers, zodat ook sekswerkers zonder vergunning om hulp en voorlichting durven te vragen (...)

37. Wij vinden dat de lezer met de hierboven geciteerde passage, waarin gesteld wordt dat “recht” wordt gedaan aan de reactie van de Raad van State, eigenlijk op het verkeerde been wordt gezet. Naar aanleiding van enkele van de vele kritiekpunten van de Raad van State heeft het kabinet een verplicht herhaalgerep ingelast en heeft het kabinet de boetesanctie geschrapt. Echter, stellen dat daarmee “recht” is gedaan aan de kritiek van de Raad van State gaat te ver. Bij het geïntroduceerde verplichte herhaalgerep en het schrappen van de boete gaat het slechts om een minimale tegemoetkoming aan slechts enkele van de vele kritiekpunten van de Raad van State.
38. Wat het vergunningsgesprek betreft heeft de Raad van State namelijk terecht overwogen dat het zelfs voor professionals uiterst lastig is om zelfredzaamheid en vermoedens van onvrijwilligheid vast te stellen (en dat dat ook uit onderzoek gebleken is). Om signalen van mensenhandel en andere vormen van uitbuiting te herkennen worden, aldus de Raad van State:
- meerdere contactmomenten met de prostituee noodzakelijk geacht. Pas na meerdere keren intensief met een prostituee gesproken te hebben, kan een vermoeden van onvrijwilligheid worden vastgesteld. De vraag rijst dan ook in hoeverre het mogelijk is om, zoals hier wordt voorgesteld, in één vergunningsgesprek complexe zaken als gebrek aan zelfredzaamheid en aanwezigheid van dwang te achterhalen.*
39. Met het door het kabinet thans geïntroduceerde herhaalgerep, dat verplicht zou moeten plaatsvinden binnen een jaar na de vergunningverlening, zegt het kabinet dit deel van de kritiek van de Raad van State te kunnen ondervangen. Dat is echter erg twijfelachtig. Wij kunnen ons niet goed voorstellen dat een herhaalgerep met twee gemeente ambtenaren – weliswaar met een training, maar niet met een gedegen opleiding – het mogelijk maakt om zulke complexe zaken als gebrek aan zelfredzaamheid en aanwezigheid van dwang te achterhalen.
40. Wat schrappen boete betreft het volgende. De Raad van State heeft overwogen dat onvergunde en dus illegaal geworden prostituees in het illegale circuit terecht komen en

daardoor ook minder snel voorlichting en hulp durven te vragen bij de instanties die daar in Nederland voor bestaan. De boetesanctie kan weliswaar bijdragen aan dit onwenselijke effect van de maatregelen, maar het is natuurlijk niet zo dat de als gevolg van de maatregelen illegaal geworden prostituees met het schappen van de boete ineens wel bij hulp- en zorginstanties durven aan te kloppen. Bovendien staat in de toelichting op de Nota van wijzigingen dat het schrappen van de bestuurlijke boete niet weg neemt dat:

de prostituee die zonder vergunning werkzaam is, onrechtmatig handelt.

41. Daarmee wordt dus tegelijkertijd weer ernstig afbreuk gedaan aan het reeds minimale effect van het schrappen van de bestuurlijke boete. Immers, een vordering tegen een illegaal geworden prostituee op grond van onrechtmatig handelen kan haar net zo goed erg duur komen te staan.
42. Maar, zoals gezegd, de Raad van State heeft veel en veel meer kritiek, ernstige twijfels en ernstige zorgen over het wetsvoorstel benoemd en besproken. Met de stelling in de toelichting op de Nota van wijziging dat “recht” wordt gedaan aan het advies van de Raad van State wordt de kritiek van de Raad van State ten onrechte afgezwakt.

Ter afsluiting

Tegenover onder andere de zorgvuldig gemotiveerde kritiek en bezorgdheid in de vele in 2019 ingediende zienswijzen en tegenover het grondige mede op onderzoek gebaseerde advies van de Raad van State staan ongemotiveerde, niet nader onderzochte en slechts herhaalde standpunten van het kabinet.

Met alle voortschrijdende inzichten kan er inmiddels geen redelijk denkend politicus meer zijn die – tegen alle adviezen in – met het oude plan van vergunningsplicht en prostitutieregister door wil gaan.

Dat het erop lijkt dat het kabinet toch aan dit in het verleden ook reeds mislukte plan wil blijven vast houden roept bij ons de vraag op of het kabinet haar eerdere doelstellingen om misstanden te bestrijden nog wel écht voor ogen heeft.

Kan het zijn dat deze eerdere doelstelling gaandeweg volledig aan belang heeft ingeboet en dat het kabinet op dit moment eigenlijk enkel nog te doen is om nakoming van inmiddels jaren geleden in een coalitieakkoord gemaakte afspraken? Ligt het in dat geval niet eerder voor de hand om die in het verleden gemaakte afspraken bij nader inzien – vanwege voortschrijdende inzichten – los te laten?

Het kabinet is er in elk geval niet in geslaagd, terwijl dat wel verplicht is, om met deugdelijke argumenten voorbij te gaan aan het advies van de Raad van State om de vergunningsplicht en het prostitutieregister uit het wetsvoorstel te schrappen.

Wij willen er nogmaals bij het kabinet op aandringen om het advies van de Raad van State volledig op te volgen, mogelijke in het verleden gemaakte afspraken in een coalitieakkoord ten spijt. Mogelijke politieke belangen in dit kader dienen naar onze opvatting te wijken voor het maatschappelijke belang om ineffectieve en contraproductieve wetgeving te voorkomen.